

L'estàtua de «La República» cubana pateix per una errònia restauració

EFE. L'Havana.

L'estàtua de *La República* cubana, la peça monumental que s'alça al mig del saló de les Passes Perdudes del Capítol de l'Havana, necessita una nova restauració després de confirmar-se que en rebé una d'equivocada fa alguns anys.

La imponent escultura, de 1754 metres d'altura, considerada la tercera més gran del món entre les instal·lades sota sòtil, va ser sotmesa el 1983 a un procés de restauració qualificat d'«inadequat» per especialistes del Centre Nacional de Restauració i Museologia (Cencrem) de l'illa.

Un article del periòdic local *Juventud Rebelde* explicà ahir que aquell tractament va ser recomanat perquè l'escultura va començar a inclinar-se i la seva base monolítica, formada per tres escalons i un pedestal de 250 metres d'altura d'ònix egipci, estava esquerdata.

La subdirectora del Cencrem, Mirima Duvergel, considera que va ser inadeguada la decisió de l'equip de restauració del Capítol, que alshores va adoptar la solució de fixar l'estàtua omplint-la fins a la meitat amb ciment, després de tensar el filat del seu esquelet intern.

«Aquella decisió va resultar fatal», afirma, perquè el ciment tarda devers 20 dies a endurir-se, la qual cosa provoca la fugida de la humitat cap a la superfície metàl·lica de l'efigie i es formà una capa d'òxid de coure que va deteriorar el bronze.

L'especialista diu que «aquí no varen acabar les errades» i assenyalà que a la superfície de l'escultura se li va aplicar una capa d'oli, però que com que no seixuga va fer que els residus mediambients se li aferrassin i formassin una crosta cristal·litzada.

La traducció «mallorquina» de Pessoa al català es debat a Prada

El professor Sanahuja lloa la tasca realitzada per Dols i Sampol

ECARRANZA, Prada.

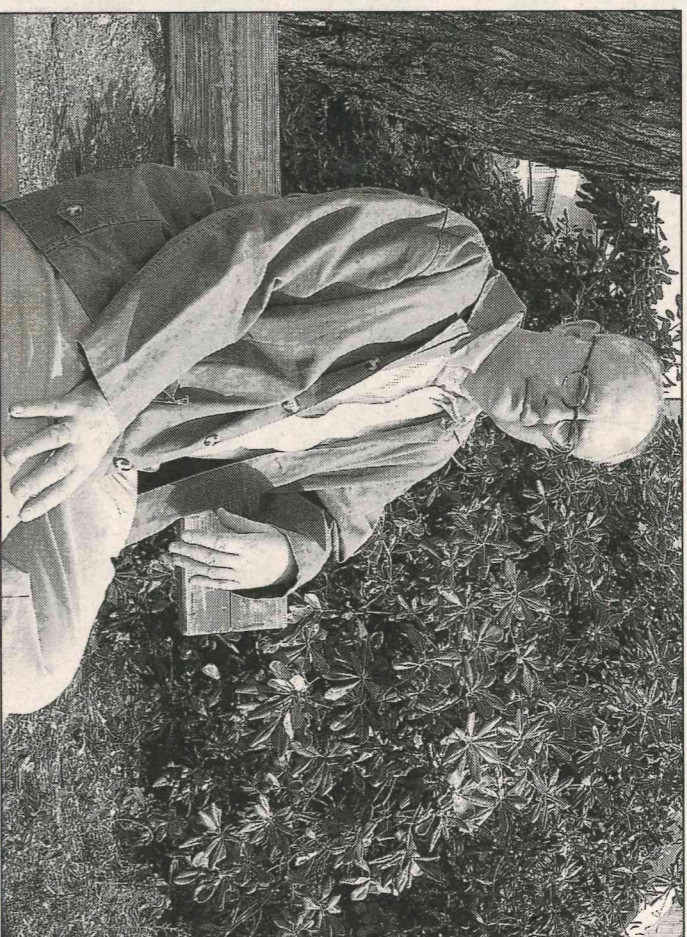
En el marc del curs sobre «Creació i traducció», la XXXV Universitat Catalana d'Estiu de Prada ha tractat aquestes dies passats de les traduccions d'un dels grans poetes del segle XX, Fernando Pessoa.

D'aquestes destaca molt especialment la realitzada pels mallorquins Gabriel Sampol i Nicolau Dols del *Llibre del desassossec*, que va ser analitzada pel professor Joaquim Sala-Sanahuja (UAB).

El professor de l'Autònoma explicà a *Diari de Balears* que la traducció d'aquesta obra de Pessoa «té una dificultat important, perquè és una obra pòstuma i el portuguès deixà molts papers dispersos després de la seva mort».

La traducció realitzada per Sampol i Dols, que ha obtingut enguany el premi de la Crítica Serra d'Or 2003, ha estat, segons Sanahuja, una traducció molt complexa, «que ha requerit una gran feina, però que alhora està prou actualitzada i és consistent».

S'ha de ressaltar que paral·lelament a la traducció catalana del llibre de Pessoa se n'ha fet la versió castellana a càrrec del professor de la Universitat de les Illes Balears Perfecto Cuadrado. Els

El professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, Joaquim Sala-Sanahuja.

Foto: UCE.

Sanahuja: «La traducció té una dificultat important, és una obra pòstuma i el portuguès deixà molts papers dispersos»

dos llibres han estat publicats per Jaume Valloorba, a Quaderns Crema i El Acanalado, respectivament.

El professor Sanahuja subratllà també que aquesta edició en català del *Llibre del desassossec* és «molt més completa que

l'anterior, basada en una edició alemanya dels 80, ja que incorpora les reiteracions de l'autor». Les reiteracions, digué Sanahuja, es refereixen a tots els documents pòstums de Pessoa, en els quals s'esmentaven els mateixos conceptes de diferents maneres, la qual cosa «implitava una dificultat de selecció».

Sampol i Dols, que prengueren com a referència una edició en portuguès de l'any 1998, han traduït un autor que, segons el professor de l'Autònoma, és com un autor vivent: «Pessoa és

d'una altra època diferent a la nostra, però funcionalment és com si fos un poeta actual. Amb el temps es van aclarint dimensions de la seva obra que no quedaven del tot clares, i van sortint traduccions que canvien el panorama actual».

Tan complexa pot acabar esdevenint la traducció d'una poesia com la de Fernando Pessoa. Per Sanahuja, «una part de l'autoria del llibre és del traductor», com passa en el cas de l'edició que Sampol i Dols s'han encarregat de fer del volum en llengua catalana.

«Illa Flaubert» de Miquel Àngel Riera, guardonada al Saló del Llibre Insular

S.B./A.P. Palma/Brest.

La novel·la *Illa Flaubert*, de l'escriptor de Manacor Miquel Àngel Riera, va ser guardonada ahir amb el Gran Premi de la cinquena edició del Saló del Llibre Insular de l'illa d'Ouessant (nord-est de França), que va acabar ahir. Els organitzadors explicaren que la versió francesa d'aquesta novel·la havia estat publicada per edicions Féderop.

El jurat, presidit pel novel·lista procedent de Martinica Raphael Constant, també va premiar, en la categoria de ficció, *L'angle dels carrers parvuliers*, de Gary Victor, publicada per les edicions Vents d'Ailleurs. El Saló va concedir el premi Beaux-Livres a *Colores corsos*, un àlbum del fotògraf Jerome Jouve, publicat per Albiana.

La cinquena edició del

Saló del Llibre Insular, consagrada a les illes Marqueses i al pintor Paul Gauguin, va ser visitada per prop de 10.000 persones, segons els organitzadors. Haití serà la convidada d'honor de la sisena edició del Saló, el 2004.

«De Passagem» i «Los lunes al sol» guanyen a Gramado

EFE. Sao Paulo.

La pel·lícula brasilera *De passagem* de Ricardo Elias i l'espanyola *Los lunes al sol* de Fernando León de Aranoa varen ser les grans guanyadores, amb quatre guardons cada una, de la 31a edició del Festival de Cine de Gramado, que va acabar a la matinada a la ciutat brasilera.

En la categoria de llargmetratges brasilers, *De Passagem* es va endur els Kikitos de millor pel·lícula, director, actor de repartiment (Rabio Nepo) i guió (a més a més del premi de la crítica).

De Passagem, definida pel seu director com «una pel·lícula sobre l'amistat», conta la història de Jefferson i Kennedy, amics d'infantesa que es retroben a la perifèria de Sao Paulo, on varen néixer, i en aquest moment s'assabenten de la mort de Washington, germà del primer i còmplice de les activitats delictives del segon.

El Kikito per al millor actor va ser per a Marcelo Serrado, pel seu treball a *Noite de Sao Joao*; la millor actriu va ser Maria Fernanda Cândido, de *Dom*; i la millor actriu de repartiment va ser Diara Paes de *Noite de Sao Joao*.

Entre els llargmetratges llatins, *Los lunes al sol* va guanyar els premis a millor pel·lícula, director, actor (Javier Bardem) i el premi de la crítica. *Los lunes al sol* transcorre en una imaginària ciutat costanera del nord d'Espanya, en la qual un descontrolat procés d'industrialització va en contra del que es pretenia i s'uneix els seus habitants en la tristesa i la desesperació.

La millor actriu en la categoria de llargmetratges llatins va ser Mercedes Sampietro, pel seu treball a la pel·lícula argentina *Lugares comunes*, dirigida per Adolfo Aristarain.